archiefexemplaar.

8

Afbraak, herbouw en uitbreiding van de badplaats Zandvoort en de daarmede verband houdende financiële aspecten.

Op 15 September 1949 bracht ik een rapport uit omtrent de financiële toestand der gemeente in verband met de uitvoering van werken ten laste van de kapitaaldienst. In dit rapport werd een prognose opgenomen van hetgeen de gemeente in de jaren 1950 t/m 1959 vermoedelijk zou moeten investeren in werken van openbaar nut, terwijl voorts aandacht werd geschonken aan de vraag, welke financiële consequenties daaruit voor de gemeente zouden voortvloeien.

Het verdient m.i. aanbeveling in het licht van de sedertdien gewijzigde omstandigheden wederom een soortgelijk rapport samen te stellen.
Waar intussen sedert de bevrijding van ons land acht jaren zijn verstreken, acht ik het voorts niet ondienstig tevens in grote trekken aan te geven wat door of met medewerking van het gemeentebestuur in die periode is tot stand gebracht.

Ik zal met dit historische overzicht beginnen en dit doen aanvangen met wat ik zou willen noemen: het dieptepunt in de historie van Zandvoort, namelijk het jaar 1942. Dit rampjaar kenmerkte zich door verschillende tragische feiten. Het meedogenloze geweld van de bezetter trof Zandvoort op Vrijdag 13 Maart 1942, toen 153 Joodse ingezetenen met hun gezinnen naar Amsterdam werden geëvacueerd; de eerste phase van een lijdensweg naar de Duitse kampen en gaskamers, waarvan er - voor zover kan worden nagegaan - slechts 21 het leven hebben kunnen redden.
In het najaar begon de dreiging met evacuatie der gehele bevolking onheilspellend te worden en op 6 November werd deze evacuatie officieel afgekondigd. Na enkele maanden was het aantal inwoners van 9808 gedaald tot 1789.
Tegelijkertijd werd het eerste bevel tot sloping van gebouwen in deze gemeente gegeven, op 14 November namelijk gelastte de "Räumungskommissar" de sloping van 138 woningen.
Nadien werden nog 12 bevelen tot sloping gegeven en toen in 1944 het laatste bevel was uitgevoerd waren in Zandvoort 648 gebouwen tot en met de funderingen verdwenen. Krachtens afzonderlijk bevel van de Räumungskommissar werden ± 900 leegstaande woningen "ausgeräumt" d.w.z. van sanitair, gas-, electriciteits- en waterleidingen ontdaan.

De donkere Novembermaand van 1942 bracht ook het ontslag van de burgemeester, de heer H.van Alphen. Op 18 November ontving deze het bericht, dat hij met ingang van 11 November tevoren was ontslagen ! Burgemeester van Alphen moest de gemeente onmiddellijk verlaten. Het ontslag van de burgemeester hield kennelijk verband met de wens van de Duitsers, dat het bestuur van Zandvoort in voor hen "betrouwbare" handen zou komen.

Op 5 Mei 1945 hervatte het toenmalige college van burgemeester en wethouders zijn taak en een der eerste besluiten was om te sanctionneren, hetgeen burgemeester van Alphen, gedurende de periode waarin deze niet officieel in functie

Aan
de raad der gemeente
ZANDVOORT.

was, had gedaan met betrekking tot de voorbereiding van de wederopbouw.
Aan Ir.Friedhoff werd blijkens de notulen van de vergadering van 18 Mei 1945 de leiding opgedragen van de herbouw van het gesloopte deel der gemeente.

In de bezettingsjaren was echter reeds het voorbereidende werk voor de samenstelling van het wederopbouwplan grotendeels verricht. Tevens waren door een commissie, onder leiding van Prof.Boerman, de economische aspecten van Zandvoort bestudeerd. Het ontwerp wederopbouwplan van Ir.Friedhoff kon dus aanstonds worden gebezigd als leidraad voor de te nemen herstelmaatregelen en de wederopbouw. Daaraan is het o.a. vooral te danken, dat zo spoedig met de bouw van woningen kon worden begonnen. Zo werd op 24 Juli 1945 aan de Woningbouwvereniging "Eendracht Maakt Macht" medewerking toegezegd voor de bouw van een hofje met 27 woningen voor ouden van dagen en de bouw van 14 woningen aan de Noorderstraat.

Bestuurlijke aspecten.

Op 5 Mei 1945 namen burgemeester en wethouders het bestuur der gemeente in handen, uitoefenende de bevoegdheden van de raad. Voor Zandvoort werd geen tijdelijke gemeenteraad benoemd, omdat de bevolking grotendeels was geëvacueerd en geleidelijk naar de oorspronkelijke woonplaats terugkeerde. Op 26 Juli 1946 werden verkiezingen voor de gemeenteraad gehouden, welke op 27 Augustus 1946 voor het eerst bijeen kwam.

Een van de eerste besluiten van de raad was de instelling van het Strandschap Zandvoort, waardoor een deel van de autonome bevoegdheden van de raad, voor zover betreffende het strand en de daaraan grenzende kuststrook werd overgedragen aan een publiekrechtelijk, rechtspersoonlijkheid bezittend lichaam met verordenende bevoegdheid.

De raad ging op 16 November 1948 opnieuw tot delegatie over, namelijk door de oprichting van de stichting "Touring Zandvoort, op het privaatrecht gebaseerd, met als taak de bevordering van het toerisme en het beheer en de exploitatie van de Burgemeester van Alphenweg en de gemeentelijke sportvelden.

De taken, welke het gemeentebestuur in het kader van de wederopbouw en de uitbreiding van de gemeente werden opgelegd, maakten ook het nemen van maatregelen in de administratieve sector noodzakelijk. Met ingang van 1 Januari 1951 werd de dienst van publieke werken gemaakt tot een gemeentelijk bedrijf met eigen administratie, begroting en rekening. Met ingang van 1 Januari 1952 werd een gemeentelijk grondbedrijf ingesteld.

Aantal inwoners.

Het herstel der gemeente komt duidelijk tot uitdrukking in het aantal inwoners. Bedroeg dit op 5 Mei 1945 1856, het steeg op 31 December 1945 tot 6957 en bedroeg op 31 December 1946 9179, op 31 December 1947 9287, op 31 December 1948 9627, op 31 December 1949 10078, op 31 December 1950 11046, op 31 December 1951 11485 en op 31 December 1952 11563.

Bouwbedrijvigheid.

De herbouw van woningen leverde aanvankelijk haast onoverkomelijke financiële en administratieve moeilijkheden op.
Teneinde de woningbouw voor gedupeerden op gang te helpen besloot de gemeenteraad op 22 April 1947 om voor de gedupeerden 42 woningen aan de Burgemeester Engelbertsstraat te bouwen (bouwkosten f.697.310.--), in 1949 bouwde de gemeente nog 6 woningen aan het Dorpsplein (bouwkosten f.84.910.--) en 20 woningen aan de Thorbeckestraat (bouwkosten f.366.000.--).

De financiële en andere formaliteiten,nodig voor de overdracht van deze woningen aan de eigenaars, waren eerst in 1951 vervuld, zodat de activiteit van het gemeentebestuur er toe heeft geleid, dat de betrokkenen enkele jaren eerder dan anders het geval zou zijn geweest hun woningen konden gaan bewonen. Afgezien nog van de vraag in hoeverre de betrokkenen - indien zij deze bouw, met alle daaraan verbonden administratieve, technische en financiële moeilijkheden zelf zouden hebben moeten ter hand nemen - wel tot de bouw van hun woning zouden zijn gekomen.

De woningbouw heeft zich als volgt ontwikkeld :

	aantal gereed gekomen woningen:	waarvan: woningbouwvereniging E.M.M.:	particulieren
1946	--	--	--
1947	41	41	--
1948	47	18	29
1949	141 (20)	90 (20)	51
1950	92	38	54
1951	163 (18)	26 (18)	137
1952	108	--	108
1953 (tot 1/9)	61 (24)	24 (24)	37
	653	237 (waarvan 62 duplex woningen, dus 124 woonruimten).	416

Voor particuliere rekening werden de volgende bedrijfspanden gesticht:

de paviljoens "Kiefer", "Riche", "Zuid", "Garni" en "Vijverhut";
café-restaurant "Esplanade";
hotels "Bouwes" en "Zuiderbad";
"Colora" verffabriek;
fabriek van bandtransporteurs "Rawi";
vier winkels met bovenwoning;
twee smederijen.

Hoever de wederopbouw is voortgeschreden, moge blijken uit het feit, dat van de 726 herbouwplichten, welke na de bevrijding op Zandvoort betrekking hadden, er thans nog 150 over zijn. 456 herbouwplichten werden vervuld en in 120 gevallen werd ontheffing van de bestedingsplicht verleend.

Van het rijk zijn overgenomen de in het wederopbouwgebied liggende gronden, ter oppervlakte van 290278 m2 voor een bedrag van f.2.764.286,63.
Een aantal percelen, ter oppervlakte van 59.362 m2 is inmiddels aan gegadigden overgedragen voor f.592.542.--.

Op 1 Augustus j.l. waren in aanbouw 26 woningen ter vervulling van herbouwplichten. Met de bouw van 5 woningen kon worden begonnen. Voor de bouw van 25 woningen waren plannen ingediend. In voorbereiding was de bouw van: 10 woon- en winkelhuizen aan de Thorbeckestraat/Kerkstraat; 3 woningen te Bentveld en de Zuidelijke vleugel van het zomercentrum vóór de Zeestraat. Voorts waren plannen ingediend voor een café-restaurant aan de Strandweg-hoek Boulevard de Favauge, een café-restaurant met 12 flatwoningen aan de Boulevard Paulus Loot-hoek Thorbeckestraat en een garage aan de Burgemeester Engelbertsstraat.

De totale bouwbedrijvigheid blijkt het duidelijkst uit onderstaand overzicht van de bouwkosten, berekend voor de toepassing van de legesverordening.

jaar	aantal verleende bouwvergunningen	totaal bedrag van de bouwkosten
1945	26	27.950.--
1946	120	838.510.--
1947	113	2.051.771.--
1948	108	1.146.183.--
1949	83	1.072.044.--
1950	101	2.866.853.--
1951	74	2.245.310.--
1952	80	2.771.124.--
1953 (t/m 30-6-'53)	75	4.314.050.--
	780	17.333.795.--

Hierin zijn niet begrepen de gemeentelijke objecten.

Activiteit der gemeente.

Hieronder volgt een opsomming van de belangrijkste besluiten, welke door het gemeentebestuur werden genomen. De eerste jaren kenmerkten zich door het herstel van de oorlogsschade; later treedt de eigenlijke wederopbouw meer op de voorgrond.

1945	herstel Zandvoortselaan	f.	72700.--
	herstel gemeentewoningen	f.	21000.--
1946	asphalteren van Lennepweg	f.	18600.--
	herstel van wegen	f.	12400.--
	herstel sportterreinen	f.	20400.--
	herstel oude politiepost Strandweg	f.	6300.--
	herstel zeewering en strandafgangen	f.	48400.--
	bestrating Marnixstraat	f.	10300.--
	herstel van de Karel Doormanschool	f.	17500.--
1947	verbouw van een schoolgebouw tot bureau van politie	f.	84300.--
	aanleg van de Burgemeester van Alphenweg	f.	769200.--
	verbreding van de Hogeweg	f.	50000.--
	herstel Dr.C.A.Gerkestraat	f.	25900.--
	herstel wegen te Bentveld	f.	23400.--
	riolering Kruisstraat en Pakveldstraat	f.	56000.--
	sloop bunker	f.	14600.--
	herstel sportterreinen	f.	15700.--
	aanschaffing roltrommel-vuilnisauto en invoering uniforme vuilnisemmers	f.	41000.--
1948	riolering zeereep-midden	f.	68800.--
	bestrating Burgemeester Engelbertsstraat	f.	58100.--
1949	herstel en verbetering Boulevard de Favauge en Boulevard Barnaart (gedeeltelijk uitgevoerd)	f.	411000.--
	bouw van een watertoren	f.	555100.--
	herstel Zeereep-midden	f.	163700.--
	herstel Boulevard Paulus Loot	f.	38700.--
	bestrating Dorpsplein	f.	10600.--
	verbouwing raadhuis	f.	29100.--
	bouw van een vuillaadstation	f.	57000.--
	aankoop terreinen Zandvoortse Terrein Maatschappij	f.	300000.--

1950	aanleg zeereep-midden en bouw rotonde in Strandweg	f. 355000.—
	slopen van 13 bunkers	f. 31500.—
	riolering Boulevard Paulus Loot	f. 78500.—
	verbetering accommodatie Burgemeester van Alphenweg	f. 30000.—
1951	slopen van bunkers	f. 18200.—
	aanleg en bestrating zeereep-Zuid	f. 344000.—
	grondkerende muur watertoren	f. 50300.—
	uitbreiding Wilhelminaschool met 4 lokalen	f. 156000.—
	bouw zuiveringsinstallatie waterleidingbedrijf	f. 180000.—
	aanleg caravan-terrein	f. 14200.—
	aankoop terreinen Brederodestraat	f. 180000.—
	aanleg Herman Heijermansstraat en parkeerterrein	f. 75100.—
	aanleg drie sportvelden	f. 77000.—
1952	straatverlichting Boulevards	f. 68000.—
	aankoop grond te Bentveld	f. 76000.—
	aanleg trekkerskamp "De Branding"	f. 22700.—
	aanleg parkeerterrein Brederodestraat	f. 14500.—
	garantie geldlening Nederlandse Centrale voor de huisvesting van bejaarden, voor de bouw van een complex voor bejaarden	f. 2500000.—
	Instelling "Zandvoorts wederopbouwfonds" (waarvoor tot 1 Augustus j.l. herbouwplichten zijn overgenomen tot een totaal bedrag van f.352150.—),	
	riolering en straataanleg nabij Wilhelminaschool	f. 44000.—
1953	(tot 1 Juli) bouw opzichterwoning trekkerskamp "de Branding"	f. 10000.—
	bouw van een openbare lagere school	f. 181100.—
	saneringswerken riolering	f. 129000.—
	herstel stormschade	f. 169000.—
	aanbrengen slijtlaag op de Burgemeester van Alphenweg	f. 40000.—
	aanschaffing roltrommelauto	f. 34300.—
	aanbrengen slijtlaag op Zandvoortselaan en op parkeerstroken aan de Noord-boulevard	f. 40000.—
	bouw openbare kleuterschool	f. 122000.—

<u>Prognose 1954 t/m 1959</u>

De directeuren van publieke werken en der gemeentebedrijven hebben een opsomming verstrekt van de werken, welke in de jaren 1954 t/m 1959 het stadium der verwezenlijking kunnen bereiken.

A. <u>Wederopbouwwerken</u>

werkzaamheden Centrale Plein Zeereep-Midden	f. 300000.—	
aanleg openbare werken Bentveld	f. 150000.—	
aanleg openbare werken zeereep-Noord	f. 1000000.—	
aankoop of onteigening "Modern" en het maken van verbindingsweg Stationsplein-Parallelweg	f. 30000.—	
aankoop of onteigening percelen tussen Heemskerkstraat en Stationsstraat + uitvoering openbare werken	f. 150000.—	f.1630000.—

Overige werken.

B. Bouwwerken.

restauratie en speelplaats Karel Doormanschool	f. 40000.--	
herbouw Zuiderbad	f. 225000.--	
U.L.O.school	f. 180000.--	
gymnastieklokaal O.L.school plan-Noord	f. 50000.--	
nieuwe brandweergarage	f. 150000.--	
aula algemene begraafplaats	f. 50000.--	
gebouw voor de dienst van Sociale zaken	f. 50000.--	
uitbreiding remise	f. 40000.--	
uitbreiding O.L.school Plan-Noord	f. 75000.--	
rioolwaterzuiveringsinstallatie	f. 1000000.--	f.1860000.--

C. Straatverlichting.

Straatverlichting dorpskern en Zandvoortselaan	f. 110000.--	
verbetering overige straatverlichting	f. 40000.--	f. 150000.--

D. Bouwrijp maken terreinen.

ten Zuiden van de Dr.C.A.Gerkestraat	f. 975000.--	
Kostverlorenpark voor U.L.O.school en omgeving	f. 25000.--	
tegenover het hockeyveld	f. 100000.--	
overige gedeelte Kostverlorenpark	f. 50000.--	
ter plaatse van de oude vuilnisbelt	f. 200000.--	f.1350000.--

E. Wegenaanleg.

Verkeersweg ten Zuiden van de Dr.C.A.Gerkestraat	f. 200000.--	
verkeersweg Zandvoortselaan-Noorderduinweg	f. 200000.--	
tunnelplan Noorderduinweg	f. 200000.--	
tunnelplan Vondellaan	f. 200000.--	
verleggen eindpunt tram	f. 200000.--	
verbreding Zandvoortselaan c.a.	f. 300000.--	
herstel van Lennepweg en Vondellaan	f. 40000.--	
uitbreiding circuit	f. 400000.--	f.1740000.--

F. Parkeerterreinen enz.

parkeerstroken, rijwiel- en voetpaden Noord-boulevard	f. 125000.--	
parkeerterreinen Brederodestraat	f. 200000.--	
parkeerterrein Zeereep-Noord oostzijde	f. 100000.--	f. 425000.--

G. Diversen.

uitbreiding begraafplaats	f. 100000.--	
opruimen vuilnisbelt	f. 40000.--	f. 140000.--

H. Uitvoering saneringsplan p.m.

I. Gemeentelijk waterleidingbedrijf

buizennet plan Zuid	f. 115000.--	
buizennet Boulevard de Favauge	f. 42500.--	
buizennet Bentveld, inclusief persleidingen	f. 50500.--	
persleiding Tol-watertoren	f. 50000.--	
aanleg van 3 bronnen	f. 36500.--	
aanschaffing watermeters	f. 50000.--	f.344500.--

J. Gemeentelijk gasbedrijf.

buizennet plan-Zuid	f.115000.--	
buizennet Boulevard de Favauge	f. 35000.--	
verzwaring hoofdbuis	f. 20000.--	
aanschaffing gasmeters	f. 96000.--	
diverse investeringen	f. 49000.--	f. 315000.--
Totaal der te verwachten kapitaalsuitgaven		f.7954500.--

Hoe staat het met de financiën ?

De hiervoren gegeven opsomming van de gedane en de nog te verwachten kapitaalsuitgaven, doet aanstonds de vraag rijzen óf, en zo ja, in hoeverre de gemeente de financiële lasten zal kunnen dragen, welke daaruit voor haar voortvloeien.

Voorop zij gesteld, dat de begrotings- en rekeningsvoorschriften met ingang van het dienstjaar 1952 zijn gewijzigd waardoor meer nauwkeurig ten laste van de gewone dienst worden gebracht de lasten, welke uit de gedane kapitaalsuitgaven voortvloeien. Voorheen werd de gewone dienst belast met de jaarlijkse aflossing der voor de financiering der verschillende objecten aangegane geldleningen. Hieraan was dit bezwaar verbonden, dat het niet altijd mogelijk is geldleningen te sluiten met een looptijd, welke gelijk is aan die van de te verwachten levensduur dier objecten. Er doen zich perioden voor, waarin het moeilijk is om een lening te sluiten met een looptijd van veertig jaren; in het recente verleden was dit o.a. het geval. Wanneer men nu voor de bouw van een school slechts geld kan lenen onder conditie van aflossing in twintig gelijke jaarlijkse termijnen, had dit tot gevolg, dat men - tenzij men gecompliceerde administratieve manipulaties ging toepassen - jaarlijks niet een veertigste deel (hetgeen normaal is) doch een twintigste deel van de bouwkosten van die school ten laste van de gewone dienst moest brengen.

Dit bezwaar is nu ondervangen, doordat voor elke kapitaalsuitgaaf aanstonds wordt bepaald in welk aantal jaren deze zal worden opgeheven. Maatstaf is hierbij de periode, waarin het met deze uitgave verkregen object - naar men verwacht - voor de gemeente van nut zal zijn. Als algemeen maximum geldt in de practijk een periode van 40 à 50 jaren. De jaarlijkse afschrijving komt ten laste van de gewone dienst en zal derhalve evenals de verschuldigde rente uit de gewone inkomsten der gemeente worden bestreden.

Nu heeft de gemeente te doen met rendabele en onrendabele uitgaven. Kapitaalsverstrekking aan een rendabel gemeentebedrijf zal de gewone dienst der gemeente niet beinvloeden, indien de rente en afschrijving van de activa door verhoging van het tarief of vergroting van de omzet wordt gecompenseerd. Hetzelfde doet zich voor met woningbouw welke een sluitende exploitatierekening oplevert; de rente en afschrijving is in die exploitatierekening verwerkt.

Anders is het met op zichzelf zeer wel te verantwoorden en zelfs noodzakelijke uitgaven als b.v. voor de bouw van scholen; hier staat geen ontvangst tegenover waaruit de rente der te sluiten lening en de afschrijvingen kunnen worden bestreden. Aanleg van wegen en andere openbare werken worden ook als onrendabel beschouwd, doch deze zijn noodzakelijk om de stichting van woningen en andere gebouwen mogelijk te maken. Indirect ontvangt de gemeente daardoor baten uit hoofde van straatbelastingen, opcenten grondbelasting en personele belasting. Grotere voorzichtig-

heid moet worden betracht met kapitaalsuitgaven, welke niet alleen onrendabel zijn, maar waarmede bovendien objecten worden tot stand gebracht, welke voor beheer en onderhoud een financiële last op de gemeente leggen.

Van de opgesomde toekomstige uitgaven kunnen die voor het bouwrijp maken van terreinen als "rendabel" worden aangemerkt voor zover de kostprijs niet zò hoog wordt, dat het verwezenlijken van bouwplannen daardoor onmogelijk wordt.
In dat geval zal de gemeente enig verlies moeten nemen teneinde haar normale ontwikkeling niet te belemmeren. Ook de kapitaalsinvesteringen van het waterleiding- en het gasbedrijf zijn rendabel evenals - wellicht tot op zekere hoogte - die voor herbouw van het Zuiderbad. Aan onrendabele uitgaven blijft dan nog over een bedrag van f.4.050.000.--. De wederopbouwuitgaven geraamd op f.1.630.000.-- zijn hierbij buiten beschouwing gelaten. Daaraan wordt een afzonderlijke beschouwing gewijd.

De het gemeentelijk bestuursbeleid overheersende vraag is nu, of verwacht mag worden, dat de gemeente over de middelen zal kunnen beschikken om de uit deze kapitaalsuitgaven - noodzakelijk om de phase van wederopbouw, herstel en ontwikkeling te voltooien - voortvloeiende lasten wegens rente en afschrijving te dragen.

Momenteel verkeert de gemeente in de situatie, dat haar begroting voor 1953 - gewone dienst - sluitend is.

Er dient evenwel onmiddellijk de aandacht op te worden gevestigd, dat zich op financieel gebied een tweetal factoren van onzekerheid voordoen: de vergoeding van het rijk van de kosten der gemeentepolitie en de financiering van de uitgaven voor herstel van oorlogsschade en de wederopbouw.

Politiekosten

Wat de politiekosten betreft, de normen, welke door het rijk zijn vastgesteld voor de vergoeding van deze kosten, zijn voor Zandvoort onvoldoende. Dit behoeft niet te verwonderen, daar bij de samenstelling van deze normen uiteraard geen rekening kon worden gehouden met de bijzondere omstandigheden van Zandvoort als seizoenplaats. De besprekingen over een aanvullende bijdrage - waartoe het besluit"vergoeding politiekosten-1950" de mogelijkheid opent - zijn reeds enkele jaren geleden geopend, maar hebben nog geen definitief resultaat opgeleverd. Op de gemeente-begroting voor 1953 is een extra-bijdrage geraamd tot een bedrag van f.58022.--.
Het is nog niet zeker in hoeverre dit bedrag zal worden ontvangen. Deze factor van onzekerheid maakt het sluitend zijn van de gemeente-begroting voor 1953 tot op zekere hoogte illusoir.

Oorlogsschade en wederopbouw

Aangaandede financiële gevolgen van het herstel van de oorlogsschade en van de wederopbouw der gemeente kan het volgende worden opgemerkt.

A. Oorlogsschade.

Door het rijk zijn tot heden afgedaan een aantal schadegevallen tot een totaal bedrag van rond f.155.000.--, de rijksvergoeding werd vastgesteld op rond f.123.500.--, ten laste der gemeente bleef dus rond f.31.500.--.
Omtrent andere schadegevallen tot een totaal bedrag van rond f.250.000.-- is nog geen definitieve beslissing aangaande de rijksvergoeding genomen.
Gerekend mag worden op een rijksvergoeding van tenminste 75%, zodat van laatstgenoemd bedrag ten hoogste f.62.500.-- ten laste van de gemeente zal blijven makende met het eerder genoemde bedrag van f.31.500.-- een wegens herstel der oorlogsschade op de

gemeente drukkende last van pl.m. f.100.000.--. De kosten van puinruiming zijn hierbij buiten beschouwing gelaten, omdat deze ten volle door het rijk worden vergoed.

B. Wederopbouw.

De wederopbouwuitgaven kunnen als volgt worden opgesteld:

	Totaal:	Waarvan ten laste van: wederopbouwplanrekening:	gemeente
a. waaromtrent door het rijk reeds een definitieve beslissing is genomen	f. 75.025,86	f. 67.207,39	f.. 7.818,47
b. idem, een voorlopige beslissing	f.1.526.537,68	f.1.028.093,76	f. 498.443,92
c. gedeclareerde uitgaven	f. 109.062,31	f. 74.700.-- 1)	f. 34.362,31
d. nog te declareren uitgaven	f. 200.000.-- 2)	f. 136.000.-- 1)	f. 64.000.--
e. nog te doene uitgaven	f.1.600.000.-- 2)	f.1.088.000.-- 1)	f. 512.000.--
	f.3.510.625,85	f.2.394.001,15	f.1.116.624,70

1) geschat in dezelfde verhouding als de verdeling bleek te zijn van de bedragen, vermeld onder a en b.
2) raming.

Het is nog onzeker, welk percentage van de uitgaven, die ten laste van de wederopbouwplanrekening zijn gebracht, door het rijk zal worden vergoed.

Zonder enige twijfel zal de afwikkeling der ten laste van de gemeente blijvende uitgaven, gedaan voor herstel van oorlogsschade en voor de wederopbouw, in de naaste toekomst een zware last leggen op de gewone dienst der gemeente.
Het zal namelijk onvermijdelijk zijn, deze uitgaven in een bepaald aantal jaren af te schrijven. Hier komt nog bij de rente van de ter financiering dezer kosten opgenomen en nog te nemen gelden. In de gemeente-begroting voor 1953 is hiermede een bescheiden begin gemaakt door te ramen als afschrijving op deze uitgaven een bedrag van f.11.589,57 zijnde het aflossingsbestanddeel van een dertigjarige annuïteit à 4% van een kapitaal van f.650.000.--, hetwelk volgens in 1952 gemaakte becijferingen in het gunstigste geval ten laste van de gemeente zal komen wegens herstel oorlogsschade en wederopbouw.

Inmiddels is voor een groot aantal andere wederopbouwuitgaven door het rijk een beslissing genomen ten aanzien van het ten laste van de wederopbouwplanrekening te brengen bedrag. Bij de in 1952 gemaakte berekening waren ervaringscijfers beschikbaar, welke uitwezen, dat pl.m. 94% van de wederopbouwuitgaven ten laste van de wederopbouwplanrekening werden gebracht. De objecten waaromtrent sedertdien een beslissing is genomen gaven een voor de gemeente veel ongunstiger resultaat, zodat het gemiddelde percentage van 94% tot 68% is gedaald.

De mogelijkheid is niet uitgesloten, dat de beslissing voor andere objecten in de toekomst voor de gemeente weer gunstiger zullen uitvallen en men tot een hoger gemiddelde dan 68% komt. Op dit ogenblik kan ik echter niet anders doen dan te ramen dat van de totale wederopbouwkosten ad rond f.3.500.000.— 32% is rond f.1.120.000.— volledig ten laste der gemeente zal worden gebracht. Bovendien zal de gemeente een deel van de ten laste van de wederopbouwplanrekening gebrachte uitgaven voor haar rekening moeten nemen; in het gunstigste geval zal dit gedeelte 10% bedragen, in casu 10% van (f.3.500.000 - f.1.120.000) = f.238.000.—. Ten laste van de wederopbouwplanrekening komt voorts het nadelig saldo van de uitgifte der in het wederopbouwgebied liggende gronden. In de bij het goedgekeurde wederopbouwplan behorende begroting wordt dit tekort op f.772.400.— geraamd, en betreft uiteraard niet de gronden, gelegen ten noorden van het zogenaamde grote zomercentrum, waarvoor nog geen wederopbouwplan is vastgesteld.

Resumerende, meen ik de lasten welke op de gemeente gaan drukken wegens oorlogsschade en wederopbouw - voor zover deze naar de thans bekende gegevens beoordeeld kunnen worden - als volgt te moeten becijferen:

a. oorlogsschade	f. 100000.—
b. wederopbouwuitgaven, geheel ten laste der gemeente komende	f. 1120000.—
c. aandeel der gemeente in de uitgaven, gebracht ten laste van de wederopbouwplanrekening: minimaal 10% van (f.2.380.000 + f.772400) =	f. 315240.—
	f. 1535240.—

Hoe groot dit bedrag later ook nauwkeurig zal blijken te zijn, het staat vast, dat de sanering van de netto-uitgaven der gemeente wegens herstel van oorlogsschade en de wederopbouw in de nabije toekomst een zó zware druk op het gemeentelijk budget zal gaan uitoefenen, dat de gemeente - indien de algemene uitkering uit het gemeentefonds niet aanmerkelijk wordt verhoogd - met een groot tekort aan algemene inkomsten zal hebben te kampen.

Burgemeester en wethouders hebben inmiddels aan de ministers van financiën en van binnenlandse zaken gevraagd voor Zandvoort te willen vaststellen een verhoging van het basis-bedrag der algemene uitkering uit het gemeentefonds. Artikel 4 van het thans bij de Tweede Kamer aanhangige ontwerp van wet tot regeling van de financiële verhouding tussen rijk en gemeenten opent daartoe de mogelijkheid. De regering stelde het op prijs, reeds in dit stadium een inzicht te krijgen in de mate waarin door de gemeenten van dit artikel gebruik zal worden gemaakt.

Financiële verhouding

Zijn derhalve de afwikkeling van de wederopbouwuitgaven en de vergoeding van het rijk van de politiekosten factoren van onzekerheid bij het beoordelen der financiële perspectieven der gemeente, hier komt nog een derde factor bij, namelijk, dat de financiële verhouding tussen rijk en gemeenten sedert 1 Januari j.l. nog niet opnieuw wettelijk is geregeld. Een wetsontwerp dat beoogt, voor 1953 t/m 1955 een regeling te treffen is - zoals gezegd - bij de Staten-Generaal aanhangig gemaakt.
Het lijkt mij niet opportuun, om dit wetsontwerp als basis te nemen voor calculaties. Het laat zich aanzien, dat hierin tijdens de parlementaire behandeling nog wijzigingen worden gebracht en - naar verwacht mag worden - in voor de gemeenten gunstige zin.

Het doel, hetwelk ik mij mede bij de samenstelling van deze nota stelde - een zo objectief mogelijk inzicht te geven in de perspectieven van de gemeentelijke financiën van Zandvoort - zou ik niet bereikt achten wanneer ik met het opsommen van een aantal onzekere factoren zou besluiten. Waar de toekomst ons op velerlei punten nog voor raadselen plaatst, heb ik gemeend een vergelijking met het recente verleden te moeten maken.

1953 met 1948 vergeleken.

Als objecten van vergelijking koos ik de gemeente-rekening over 1948 en de gemeente-begroting voor 1953, nadat die in de raadsvergadering van 4 Augustus j.l. sluitend was gemaakt. Wij zien dan een sterke toename van de inkomsten der gemeente:

eigen belasting gebied:

	1948	1953
leges voor vergunningen	f. 23175.--	f. 41000.--
straatbelasting	f. 41600.--	f. 52500.--
bouwterreinbelasting	f. 2900.--	f. 1000.--
190/110 opcenten grondbelasting	f. 60000.--	f. 78000.--
150 " personele belasting	f. 72500.--	f. 78400.--
hondenbelasting	f. 6700.--	f. 7000.--
belasting op vermakelijkheden	f.109000.--	f. 110000.--
vergunningsrecht	f. 9900.--	f. 10300.--
	f.325775.--	f. 378200.--
uitkeringen:		
vervanging ondernemingsbelasting	f. 52300.--	f. 96000.--
uit gemeentefonds	f.473500.--	f. 603823.--
	f.525800.--	f. 699823.--
totaal	f.851575.--	f.1078023.--

De inkomsten uit het eigen belastinggebied der gemeente namen toe met 16%, de "uitkeringen" met 33%.
Voor de dienst 1953 waren dus méér middelen beschikbaar tot een bedrag van rond f.225.000.--.

Voor een juiste vergelijking dient het batig saldo van de gewone dienst 1948 ad rond f.167.000.- te worden vermeerderd met het nadelig slot van hoofdstuk I "vroegere diensten ad rond f.35.000.--. Men komt dan tot een batig saldo van die dienst-zelf van rond f.202.000.--. De gewone dienst 1953 sluit nu met een batig slot van rond f.11.000.--, terwijl op hoofdstuk I "vroegere diensten" een nadelig slot van rond f.13.000.-- is geraamd. De som van de laatstgenoemde bedragen - rond f.24.000.-- - moet men van het bedrag van f.202.000.-- aftrekken om tot een juiste vergelijking der beide dienstjaren te kunnen komen. Het uitgavenpeil der begroting 1953 ligt dan ook f.225.000.-- (hogere inkomsten) + f.178.000.-- (f.202000 - f.24000) = f.403.000.-- hoger dan dit van de rekening 1948.

Een vergelijking van de nadelige sloten van de belangrijkste hoofdstukken der begroting leidt tot een opmerkelijk resultaat

hoofdstuk		1948	1953
II	algemeen beheer	f. 97782.--	f.162473.--
III	openbare veiligheid	f. 26654.--	f. 61572.-- 1)
V	volkshuisvesting	f. 9651.--	f. 23164.--
VI	openbare werken	f.206553.--	f.213752.--
VIII	onderwijs, kunsten en wetenschappen	f. 93536.--	f.222828.--
IX	maatschappelijke steun	f.114787.--	f.221005.--
	totaal	f.548963.--	f.904794.--

1) in "ontvangst" is de volledige rijksvergoeding der politiekosten geraamd.De toegenomen uitgaven betreffen dus hoofdzakelijk straatverlichting, brandweer en verkeersmaatregelen.

Het trekt de aandacht, dat het nadelig saldo van hoofdstuk VI, openbare werken, niet noemenswaard is gestegen.
Men houde er echter rekening mede, dat in 1951 de bedrijfsvorm voor de dienst van publieke werken is ingevoerd, hetgeen geleid heeft tot een meer nauwkeurige verantwoording van alle uitgaven en verdeling van de algemene beheerskosten over de verschillende uitgaafposten, hetgeen een zwaardere belasting betekende van andere hoofdstukken. Hoofdstuk VI ondervindt voorts in 1953 het voordeel van de hogere opbrengst der straatbelasting, terwijl ook de uitkering uit het Verkeersfonds, hetwelk in ontvangst onder hoofdstuk VI wordt geboekt, is gestegen en wel van f.14800.-- in 1948 tot f.30.000.-- in 1953.

Vorenstaande opsomming doet duidelijk uitkomen, dat het accres der uitgaven zich over verschillende takken van de huishouding der gemeente doet gevoelen.

Het zou belangwekkend zijn, een meer analytische vergelijking te maken tussen de belangrijke financiële jaarstukken wat de rekening over 1951 en de begroting voor 1953 toch zijn.
Daarvoor ontbreekt mij thans de gelegenheid. Zulks is trouwens niet vereist voor dit opstel, dat bedoelt meer de grote lijnen te belichten. Een dieper gaande studie zou trouwens uitsluitend gemeente-rekeningen als basis moeten hebben, daar het in Zandvoort regel is, dat de financiële resultaten van het gemeentelijk beheer bij het afsluiten van de dienst aanmerkelijk gunstiger zijn dan bij het samenstellen der begroting kon worden verwacht.

In de toekomst hogere uitgaven.

Het accres der uitgaven, hetwelk hiervoren zo duidelijk is tot uitdrukking gebracht, zal zich in de komende jaren eveneens openbaren. De bouw van een openbare lagere school en van een uloschool zal aan de gemeentekas gerechtvaardigde offers vragen.
De bouw van een openbare en twee bijzondere kleuterscholen zal - daar Uw raad het beginsel der financiële gelijkstelling tussen openbaar en bijzonder kleuteronderwijs heeft aanvaard - hoge uitgaven voor de gemeente veroorzaken. Indien evenwel de wet op het kleuteronderwijs tot stand komt zal de in uitzicht gestelde rijkssubsidie van f.40.-- per leerling deze lasten belangrijk verlichten.

De toenemende omvang der gemeentelijke bemoeiïngen alsmede de eisen, welke in de administratieve sector worden gesteld - immers de administratie en de boekhouding der gemeentelijke diensten zal met zorgvuldigheid moeten blijven gevoerd - zullen een geleidelijke uitbreiding van het personeel tengevolge hebben.

Hier verdienen ook vermelding de algemeen werkende maatregelen om te komen tot een gerechtvaardigde verbetering van de financiële positie van het overheidspersoneel.

De opsomming van de in overweging zijnde openbare werken, toont aan, dat de gemeente zich in een gewichtig stadium van haar ontwikkeling bevindt.
Belangrijke investeringen zullen nog nodig zijn om Zandvoort te maken tot een badplaats met een - ook in de sector van het burgerlijk bestuur - behoorlijke outillage. Zelfs wanneer men de uitgaven voor de wederopbouw en die voor de later ook nog aan de orde komende sanering van de oude dorpsbebouwing buiten beschouwing laat, is het duidelijk, dat een verdergaand accres van de uitgaven der gemeente onvermijdbaar zal zijn.

Een voor Uw raad, en voor allen, die de zaken der gemeente ter harte gaan, klemmende vraag is - ik herhaal het - : zal de gemeente over voldoende financiën blijven beschikken om deze taak naar behoren te vervullen ?

Deze vraag is onder de gegeven omstandigheden niet zonder meer te beantwoorden. Ik somde hiervoren een aantal factoren op, welke thans en - naar verwacht moet worden - ook in de naaste toekomst zullen beletten een juist oordeel te vormen over de financiële perspectieven der gemeente.

Financiële perspectieven.

Het financieel bestel der gemeente is nu eenmaal zò, dat het onvermijdelijke accres der uitgaven voor een ondergeschikt gedeelte wordt opgevangen door toenemende opbrengsten uit het eigen belastinggebied; het leeuwenaandeel zal moeten worden gevonden in hogere uitkeringen uit het gemeentefonds. Nu kan gezegd worden dat de financiële verhouding tussen rijk en gemeenten tot dusver zodanig werd geregeld en toegepast, dat de gemeente Zandvoort de haar in het algemeen belang opgelegde taak naar behoren heeft kunnen vervullen. Er is geen aanleiding, om op dit punt, wat de toekomst betreft, overdreven pessimistisch te zijn. Doch bij het voteren van uitgaven zal Uw raad telkenmale moeten nagaan of deze in het belang der gemeente noodzakelijk zijn. Als men ten deze een wijs beleid voert en zich bij het voteren van uitgaven de onzekere perspectieven op het stuk der financiën steeds voor ogen stelt, dan mag worden verwacht, dat de noodzakelijke inkomsten aan de gemeente zullen blijven toevloeien. Ten dele uit haar eigen belastinggebied, anderdeels door hogere uitkeringen uit het gemeentefonds. Een factor van betekenis is ten deze ook, dat het welhaast ondenkbaar is, dat een regeling zal kunnen worden getroffen van de financiële verhouding tussen rijk en gemeenten waarbij de uitkeringen uitsluitend op objectieve grondslagen worden gebaseerd. De mogelijkheid tot het verlenen van op subjectieve overwegingen gebaseerde - aanvullende - uitkeringen zal naar mijn mening nimmer kunnen ontbreken. Deze uitkeringen zullen worden toegekend door de ministers van Financiën en van Binnenlandse Zaken, waarbij het advies van Gedeputeerde Staten van Noordholland ongetwijfeld van grote invloed zal zijn. Immers Gedeputeerde Staten kunnen de gemeentelijke huishouding van Zandvoort en het door Uw raad gevoerde beleid het best beoordelen en derhalve een objectief antwoord geven op de vraag, in welke mate de gemeente Zandvoort ook in de toekomst op subjectieve uitkeringen aanspraak kan maken.

Hogere inkomsten.

Nu zal de ontwikkeling der gemeente - naast verhoging der uitgaven - ook toeneming van inkomsten tengevolge hebben. In dit verband wijs ik op de grondbelasting, de personele belasting en de straatbelasting. Uit het Verkeersfonds krijgt de gemeente uitkeringen, gebaseerd op de opbrengst der Motorrijtuigenbelasting en de uitgaven welke de gemeente heeft voor de belangrijkste verkeerswegen: Zandvoortselaan, Dr.C.A.Gerkestraat, Kostverlorenstraat, Zeestraat, Boulevard de Favauge en Boulevard Barnaart. Uit dezen hoofde kan dus een gestadige toeneming van het bedrag der uitkering worden verwacht.

Wat het eigen belastinggebied betreft, zou verhoging der hondenbelasting overwogen kunnen worden.

Nieuwe heffingen ?

De gemeente heft nog niet een belasting op de verzekering tegen brandschade van onroerende en roerende goederen (brandassurantie-belasting). De wet opent de mogelijkheid om op die wijze een deel van de kosten der brandweer te bestrijden. Slechts vijf gemeenten hebben deze belasting ingevoerd. Van een groot aantal belastingplichtigen kan in totaal slechts een betrekkelijk gering bedrag worden geheven. De opbrengst staat dan ook in ongunstige verhouding tot de administratieve beslommeringen, welke daarvoor nodig zijn. Indien Uw raad zou menen een heffing te moeten invoeren ter gedeeltelijke compensatie van de kosten van de

brandweer, dan zou men het eenvoudigste kunnen handelen door het tarief van de straatbelasting met 1% te verhogen, hetgeen zonder extra werkzaamheden een bate van bijna f.9000.-- zou opleveren.

Het in de gemeentewet aan de gemeenten toegewezen belastinggebied is beperkt. Zo ontbreekt de mogelijkheid voor gemeenten, welke centra zijn van toerisme en uit dien hoofde bijzondere uitgaven hebben te doen voor openbare werken e.d., hoofdzakelijk ten gerieve van de toeristen, om een belasting te heffen waardoor van de bezoekers een bijdrage wordt gevraagd in de uitgaven, welke te hunnen behoeve worden gedaan.
De gemeentewet kent wel een belasting, te heffen van hen, die gedurende ten minste een week als logeergasten vertoeven in een hotel of pension binnen de gemeente. Deze belasting werd in 1951 in slechts vijf gemeenten geheven met een totaal opbrengst van slechts f.1353.-- ! Een sprekend bewijs voor de onbeduidendheid van deze heffingsmogelijkheid. Zij is dan ook voor het hiervoren omschreven doel te beperkt, zou slechts een klein deel der toeristen in de heffing betrekken en bovendien de hotel- en pensionexploitatie - welke toch al minder rendabel is - belasten. Want als deze belasting niet in alle seizoenplaatsen zou worden ingevoerd, zouden de hotel- en pensionhouders uit concurrentie-overwegingen er wellicht toe worden gedwongen de belasting voor eigen rekening te nemen.

Door de Vereniging van Nederlandse Gemeenten is op instigatie van de burgemeesters der kustbadplaatsen in studie genomen een wijziging van de gemeentewet, waardoor de mogelijkheid tot het heffen van een logeergasten-belasting wordt verruimd. Het bezwaar blijft dan echter bestaan, dat slechts een deel der bezoekers der gemeente in de heffing wordt betrokken.

Naar mijn mening doet zich de mogelijkheid voor om - als Uw raad mocht menen, dat tot een bescheiden heffing van de bezoekers van de badplaats moet worden overgegaan - een nieuwe inkomstenbron aan te boren.
Waar het publiekrecht geen uitkomst biedt zou men de privaatrechtelijke weg moeten bewandelen.

Het merendeel der bezoekers van Zandvoort maakt op het strand gebruik van de diensten der strandexploitatie, hetzij door het huren van een strandstoel of kampeertent, hetzij door het nemen van een zee- of zonnebad. Dat hiervoor jaarlijks grote bedragen worden besteed, moge U blijken uit de totale opbrengst wegens stoelenverhuur e.d. en gebruik van badinrichtingen. Deze was in:

1947 f.294.000.--
1948 f.168.000.--
1949 f.225.000.--
1950 f.192.000.--
1951 f.183.000.--
1952 f.191.000.--
1953 f.240.000.-- (raming) of in totaal gemiddeld f.200.000.-- per jaar.

Wanneer de gemeente bijvoorbeeld 10% van deze bestedingen zou vragen, zou een jaarlijkse bate van rond f.20.000.-- verkregen worden. De wijze van invordering kan betrekkelijk eenvoudig zijn.
De bij raadsbesluit vastgestelde tarieven voor stoelenverhuur e.d. worden met 10% verhoogd, de strandpachters vorderen dus de gemeentelijke heffing in en dragen deze bij de gemeente-ontvanger af, tegelijk met het inleveren van de gemeentelijke strand-bon-boekjes.
Waar de gemeente nu direct financieel belang heeft bij de toepassing van het tarief, zal zij de contrôle daarop moeten verscherpen.

Als de installatie voor de rioolwaterzuivering tot stand komt - alleen reeds noodzakelijk voor de sanering van een thans door de zogenaamde "modderkommen" bedorven duingebied, overigens rijk aan natuurschoon, en dat bestemd is voor woningbouw - zal de gemeente ineens voor een uitgave van een millioen gulden komen te staan.
De gewone dienst der gemeente zal dan met een jaarlijkse last van f.25.000.-- voor afschrijving in veertig jaren en van f.35.000.-- voor rente worden verzwaard, nog afgezien van de exploitatiekosten van deze installatie. Dekkingsmiddelen zullen dan aanwezig moeten zijn. In dit verband zij er op gewezen, dat de gemeentewet de straatbelasting kent als een billijke bijdrage in de kosten der gemeente, niet alleen voor aanleg en onderhoud van de straten en wegen, maar ook voor die van de afvoer van water en vuil. Als de lasten uit dien hoofde zo sterk zullen toenemen, zal het wellicht noodzakelijk zijn het tarief van de straatbelasting onder de ogen te zien. Volledigheidshalve moet ik nog melding maken van een opvatting volgens welke men ook bij de verkoop van water - via het gemeentelijk waterleidingbedrijf dus - rekening moet houden met de kosten welke de gemeente moet maken voor het wegvoeren van dit water als dit door de afnemers is verbruikt. Volgens die redenering zou men het tarief van het water met enkele centen per m3 kunnen verhogen om een bijdrage te krijgen in de kosten van de rioolwaterzuiveringsinstallatie. De waterverkoop beloopt pl.m. 500.000 m3 per jaar; een prijsverhoging van een cent zal pl.m. f.5000.-- opleveren.
Een combinatie van beide mogelijkheden zal deze aantrekkelijkheid hebben, dat de lasten worden verspreid, deels over de eigenaren van de gebouwen, deels over de verbruikers van het water.

Tenslotte nog een opmerking over de dekking van de kosten van uitvoering van het saneringsplan. De gemeentewet opent de mogelijkheid gedurende ten hoogste dertig jaren een belasting te heffen wegens gebouwde of ongebouwde eigendommen, die gelegen zijn in bepaalde delen der gemeente, naar grondslagen volgens welke een billijke bijdrage gevorderd wordt in de kosten van door of met medewerking van het gemeentebestuur tot stand gebrachte werken, waardoor deze eigendommen zijn gebaat (de zogenaamde baatbelasting). Zij kan toepassing vinden als tengevolge van de uitvoering van het saneringsplan waardevermeerdering van nabijgelegen percelen optreedt.

De mogelijkheden van verhoging van de bestaande- of invoering van nieuwe heffingen zijn - zoals uit het vorenstaande gebleken is - tamelijk beperkt. Uitbreiding van het eigen gemeentelijk belastinggebied is dan ook een onderwerp, dat in de laatste tijd sterk de aandacht trekt. Het deze zomer te Maastricht gehouden congres der Vereniging van Nederlandse Gemeenten was aan dit onderwerp gewijd. In de toekomst zal het hiertoe naar mijn mening zeker komen. Van de verschillende suggesties, welke in deze richting werden gedaan, lijkt mij het meest aantrekkelijk, die van de heer N.A.Nap, directeur van het bureau gemeentefinanciën, van het departement van binnenlandse zaken. Deze heeft gepleit voor invoering van een woonplaats-belasting; namelijk een voor alle aanslagen gelijk percentage van het inkomen dat overblijft na aftrek van de rijksinkomstenbelasting volgens tariefgroep I (ongehuwden). Een heffing van 2 à 3% zou voor alle gemeenten tezamen pl.m. f.50.000.000.-- opleveren. Voor Zandvoort zou de opbrengst - volgens een ruwe schatting - ruim f.50.000.-- kunnen bedragen. De heer Nap wil deze belasting zien als te zijn verbonden aan het ingezetenschap der gemeente; het zijn van contri-

buabele, zoals de ingeland dat is van een polder, de lidmaat dat is van sommige kerkgenootschappen, leden dat zijn van verenigingen. Doch ook dit is nog toekomstmuziek. Ik verwacht niet, dat de wetgever deze mogelijkheid tot invoering van een nieuwe belasting zal openstellen vóór dat de huidige zware druk der rijksinkomstenbelasting aanmerkelijk is verlicht.

Men zie deze opsomming van mogelijkheden tot verhoging van de opbrengst van bestaande- en tot het aanboren van nieuwe bronnen van inkomsten niet als een aansporing mijnerzijds om daartoe over te gaan.
Het karakter van deze studie leidde nu eenmaal, na het aangeven van een m.i. onvermijdelijke tendenz tot vergroting van gemeentelijke uitgaven, tot het beantwoorden van de vraag, waar de inkomsten vandaan zullen moeten komen om aan dit accres van uitgaven het hoofd te kunnen bieden. Men dient er nu eenmaal rekening mee te houden dat het lang niet zeker is, dat een verder accres van uitgaven - zoals dit bijvoorbeald van 1948 tot 1953 werd geconstateerd - in de toekomst ook kan worden opgevangen door het normale accres van de bestaande inkomsten uit eigen belastinggebied en uitkeringen uit het gemeentefonds; derhalve zonder verhoging van het tarief van bestaande heffingen en zonder het aanboren van nieuwe bronnen van inkomsten.

Het noodzakelijk complement van de autonomie der gemeenten (het recht van de raad om de huishouding der gemeente in het algemeen naar eigen inzicht te regelen) is het budgetrecht van de raad (het bepalen van de uitgaven der gemeente en het aanwijzen van de middelen tot dekking daarvan).
De beperking, welke het gemeentelijk belastinggebied in de loop der jaren heeft ondergaan, heeft er toe geleid, dat het wezen van het budgetrecht werd aangetast in die zin, dat de middelen tot dekking der uitgaven door de raad niet konden worden aangewezen. Hieruit trok de rijksoverheid - die de beperking van het eigen belasting gebied der gemeenten had veroorzaakt om de voor 's rijks kas noodzakelijk geachte heffingen te kunnen doen plaats vinden - de enig mogelijke consequentie door via het gemeentefonds de gemeenten de nodige middelen te verschaffen.
Deze practijk kan echter leiden tot een verzwakking van het verantwoordelijkheidsgevoel bij de gemeentebesturen, welke min of meer in de waan worden gebracht, dat het voteren van uitgaven het belangrijkste deel van de bestuurstaak is en dat het verschaffen van dekkingsmogelijkheden tot de taak en de verantwoordelijkheid van de rijksoverheid zou behoren. Dit moet op de duur funeste gevolgen hebben voor het behoud van hetgeen nog van de gemeentelijke autonomie is overgebleven.

Hier komt nog bij, dat door het verloren gaan van een rechtstreeks verband tussen het door de gemeentebesturen gevoerde beleid en de heffingen, welke van de burgers worden gevraagd ter bekostiging van de gemeentelijke huishouding, de belangstelling van de burgers voor het doen en laten der gemeentelijke bestuurders (een elementaire uiting van burgerzin) is gedaald tot een zorgwekkend laag niveau.

Als een der grote voordelen van het herstel van een eigen gemeentelijk belastinggebied van redelijke omvang wordt dan ook beschouwd het feit, dat de burger middels zijn belastingbiljet de weerslag ondervindt van de wijze, waarop de huishouding der gemeente wordt bestuurd.

Om na deze theoretische uitweiding tot Zandvoort terug te keren: onze gemeente bevindt zich in een beslissende phase van haar ontwikkeling. De rampspoed, welke ik in het begin van deze nota moest memoreren heeft het vraagstuk van het herstel, de wederopbouw en de uitbreiding van de gemeente aan de orde gesteld. Talrijke belangrijke besluiten heeft Uw raad in dit verband reeds genomen en ook in de komende jaren zal nog veel gevergd worden van de bestuurskracht en het inzicht van Uw college. Het bestuursbeleid, hetwelk in deze periode wordt gevoerd, zal tot in de verre toekomst voor de gemeente van niet te onderschatten invloed zijn.

Om aan de komende generaties een harmonisch opgebouwde, goed geoutilleerde bad- en woonplaats te kunnen nalaten, zal het doen van grote uitgaven onvermijdelijk zijn.
Indien de daarvoor nodige middelen niet in voldoende mate in het eigen belastinggebied en in de uitkeringen uit het gemeentefonds kunnen worden gevonden, zullen andere bronnen van inkomsten moeten worden aangeboord.

Ik moet toegeven, dat deze nota door de veelheid van de daarin behandelde onderwerpen een min of meer fragmentarisch karakter draagt. De onmogelijkheid voorts, om Uw raad een omlijnd beeld te geven van de ontwikkeling der gemeentelijke financiën in de komende jaren, geeft mij een onbevredigend gevoel. Deze nota moet worden gezien als een vervolg op die, welke ik in 1949 inzond; verschillende daarin behandelde onderwerpen meende ik thans niet opnieuw te moeten bespreken.

Ik vertrouw, dat kennisneming van deze nota voor Uw raad van nut zal zijn bij het bepalen van het bestuursbeleid in de komende jaren. Ik zal dan hebben voldaan aan mijn ambtelijke verplichting om U, zoals artikel 108 der gemeentewet dat zegt, behulpzaam te zijn in alles wat het U opgedragen bestuur van de huishouding der gemeente aangaat.

Zandvoort, 5 September 1953.

De Gemeente-secretaris,

W.M.B.Bosman.